

SZABADSÁG

A MISKOLCZI FÜGGETLENSÉGI ÉS NEGYVENNYOLCZAS PÁRT KOZLÓNYE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Széchenyi-utca 34-ik szám. SZELÉNYI és TÁRSA nyomdája.

A lap megjelen minden szerdán és szombaton.

Felelős szerkesztő:

Dr. NEUMANN BERTALAN.

Társszerkesztő:

BUDAI JÓZSEF.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre 10 kor. Félévre 5 kor. Negyedévre 2-50 kor

Egyes szám ára 14 fill.

Férfias hangok.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara keddi teljes ülése úgy az elnöki megnyitó, mint az ezt követő felszólalások révén bátran számot tarthat arra, hogy a komolyan gondolkozók érdeklődését felhívja.

Lánczi Leó ur, mint Miskolcz város északi kerületének egykori országos képviselője egy napig sem vallhatta magának rokonszenvünket, de nem tagadhatjuk meg tőle az elismerést ma, amikor a vezetése alatt álló budapesti kereskedelmi és iparkamara ez évbeni teljes ülésén megtartott elnöki megnyitó beszédében birt annyi férfias bátorsággal, hogy ama diszes helyről is kimerte mondani azt, miszerint **a kormány eddigi gazdasági politikája csődöt mondott.**

Semmit sem von le ezen igaz és okos kijelentés értékéből azon tény, hogy Lánczi Leó ur előtt már számosan adtak kifejezést ezen szomorú valóságnak, de miután nálunk mindig feltűnő az, ha exponált állásban álló férfiak ki is merik mondani azt, amit gondolnak, ennél fogva jóleső örömmel fejezzük ki elismerésünket a nyílt és őszinte kijelentésért, amely valóságos nevén jelölte meg azt a politikát, amelyet Széll Kálmán ur inaugurált s amelynek tartós maradandóságot a Körberrel megkötött egyezséggel kívánja biztosítani. Mert hogy az az egyezés egyéb, mint Magyarország gazdasági életének végleges elzúllására vezetni nem fog, arra minden ellene azonban semmi se mutat.

Nem hisszük, semmi okunk sincs feltételezni, hogy Széll Kálmán ur kormányával, úgy nemkülönben nyílt és titkos barátaival együtt csak legkevésbé is gondolkozóba esnének a budapesti kereskedelmi és iparkamara teljes ülésén elhangzott vádak, sérelmek és panaszok fölött, azt meg éppen biztosra vesszük, hogy a magyar politika (!) intézésének székhelyén Bécsben, éppen nem vesz-

nek róla tudomást, — azonban ez nem ok arra, hogy megszünjünk minden esetben dicsérőleg kiemelni az illetékes helyről jövő önértékes tiltakozást, a mely mindenkor kapcsolatba hozható a buzditással azokhoz, kiknek hivatásos kötelessége a nemzet jogos aspirációinak megóvása a gazdasági élet terén, a mely a jelenlegi kormány uralma alatt még a mostoha gyermekeknél is szánandóbb sorsra jutott.

Mióta divatos kórsággá nőtte ki magát az a frázis, a mely ellentétes érdekű agráriusok és merkantilisták táborára osztotta el a létért küzdő gazdákat és kereskedőket s a mióta ezen küzdelmekhez a gazdasággal egyáltalában össze nem függő jellegzetességeket fűztek, azóta közgazdasági állapotunk mintegy parancsszóra züllik.

A Széll-kormányé e dicsőség (!), hogy aegise alatt ez állapotok annyira kiélesedtek, hogy a kivezető ut csakis és kizárólag gazdasági függetlenítésünk mellett érhető el. Ezt ma már nemcsak mi mondjuk, kiknek az önálló vámterület politikai dogmáinkat képezi, de ezt vallják a budapesti kereskedelmi és iparkamarában felszóltat olyan férfiak is, a kik velünk politikailag koránt sincsenek egy táborban; vallották ezt az ország majdnem összes törvényhatóságai és csak Széll ur, valamint a környezetében lévő feudális urakban van meg ez a bátorság, hogy az országos áramlattal szembeállva bécsi parancsszóra züllni, pusztulni engedik Magyarország közgazdaságát.

Széll Kálmán ur és hűséges csatlósainak aknamunkáját megbolygatni vannak hivatva az ipar és kereskedelem érdekeinek azon becsületes harcászai, a kik nem azt keresik, hogy hol találják fel azt az ellenséges választó vonalat, mely őket a gazdasági élet másik jelentékeny tényezőjétől, a földmíveléssel foglalkozók osztályától elidegeníti.

A közgazdasági élet ezen becsületes sáfárjai vannak manapság hivatva arra,

hogy a Széll ur és consortesei által pusztulásnak dobott ipari és kereskedelmi érdekeket még a Széll ur és consortesei akarata ellenére is megoltalmazzák.

A miskolczi kereskedelmi és iparkamara tagjai e napokban kerülnek választás alá. A kortésia megindult. A jelöltek száma óráról-órára növekszik. Nincs benne semmi kárthatni való. Ha a jelölteket a nemes ambíció vezérli oly irányban, hogy a helyi ipar és kereskedelem jogos érdekeinek elővitelével az ország közgazdasági érdekeinek fejlesztéséhez is éltető anyagot nyújtsanak, az esetben az ambíció jogosultsága kétségbe vonhatlan, s a jelöltek törekvése tiszteletre méltó. Amikor azonban a jelöltet csak a hűség vezeti; csupán nevet akarja forgalomba hozni; csak az vezérli, hogy neve a legtöbb adót fizetők névjegyzékében *-al legyen megjelölve, akkor az a jelölt a becsületes törekvőknek állja el útját, mint ilyen tehát legkevésbé sem érdemli meg a választók bizalmát.

Nem ajánlhatjuk tehát eléggé Miskolcz város értelmes és művelt kereskedői és iparosainak, hogy midőn az urna elé lépnek, jól megfontolják e lépésük horderejét, mert amíg minden okosan leadott szavazat legfontosabb vagyoni érdekeit van hivatva érvényre juttatni, addig másfelől a kellően meg nem fontolt vagy jobb meggyőződés ellenére csupán kedvezésből, vagy lelkiismeretlen kortesfogásra leadott voksnak káros következményei beláthatatlan időig sujtathják.

Ne kicsinyeljék a választók szavuk súlyát és horderejét s ehhez mérve szabják meg azt az egyéniséget, akit méltónak és képesnek tartanak arra, hogy a kereskedelem és ipar elnyomott érdekeit az ipar és kereskedelem iránti érzékük, tájékozottságukkal önértékes, bátor és nyílt fellépéssel megvédeni, fejleszteni és megizmosítani képesek és készek is.

Hisszük, mert szeretjük feltételezni, hogy a városunkbeli hivatásos kereske-

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMEZŐ ISZÉTERMI TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

dők és iparosok között ha nem is fő-
lős de elég nagy számban találhatók
azok a férfiak, akiknél az ambícióval a
tehetség és akarat is párosul s éppen
azért bizva tekintünk e választás lefo-
lyása elé. (N-n.)

Irtó háboru.

Az ország közgazdasága mindinkább
hanyatlak, a megélhetés mindinkább ne-
hezebbé válik. Miért? A Habsburg di-
nasztia „egy nép, egy birodalom” jel-
szavát, mely azt jelenti, hogy a magyar
is németté váljon, Magyarország pedig
Ausztriába olvadjon, még mindig igyek-
szik keresztül vinni s még mindig akad-
nak olyan magyar politikusok, kik a
miniszteri bársonyszékben a császári
kegysugaraktól elbodulva, a magyar né-
pet senyvesztő politika silány eszközévé
aljasodnak.

A Habsburg dinasztia nagyon jól
tudja, hogy míg a magyar nép anyagi-
akban gazdag, vagyoniilag független,
addig érzésében is független lesz és ma-
rad. Tudja azt is, hogy a magyart csak
ugy lehet megtörni, csak ugy lehet nya-
kára hágni, ha vagyoniilag tönkreteszik,
ha az életerős magyar nép független
érezelmű zömét, a kisbirtokos és kisipa-
ros osztályt kivándorlásra kényszerítik.

Magyarországot nagyhangzú frázi-
sokkal és jelszavakkal kormányozzák s
ezek alá rejtik a nemzetrontó, hazaáruló
szándékokat. A csuf játék még mindig
folyik.

A kormánypárti képviselők nagy ré-
szét azon czímen választották meg, hogy
programbeszédjükben az önálló vám-
terület hívének vallották magukat. Az
egész ország közvéleményét már rég
meghódította az önálló vámterület szük-
ségességének érzése. Immár tudjuk mind-

annyian, hogy csak a gazdasági önren-
delkezési jog, az önálló vámterület se-
git bajainkon, óvja meg Magyarországot
és népét attól, hogy teljesen tönkre
menjen. S mind ezek dacára hiába pa-
zaroljuk a papirost, ha az önálló vám-
terület érdekében szavunkat felemeljük.

A nemzet kéri, követeli az önálló vám-
területet, de a magyar király ellenzi azt,
mert a magyar király az osztrák csá-
szárra hallgat. Megengedjük, sőt tudjuk,
hogy az osztrák császárnak kedves a
közös vámterület, mert így Ausztria gya-
rapodik és büntetlenül zsarolja s szipo-
lyozza ki Magyarországot. De a magyar
királynak csak a magyar népre kell s
az osztrák császára nem szabad hall-
gatnia, mert a magyar királynak vannak
ugyan felségi jogai, de ezeket a joga-
kat a magyar nép adta.

Jámbor, higgadt adófizető polgárok-
nak neveltek bennünket, einyomták ha-
zafiúi vágyainkat s bárhol szidjuk is
a swarez-gelb hadsereget, mégis oda ad-
juk fáradságos munkánk gyümölcsét,
vagyunk foszlányait. A közös vámterü-
letet, a kiegyezést, a külföldi kereske-
delmi szerződéseket is megfogja a min-
denre kapható parlament szavazni, mert
a kormánypártot alkotó többség, a mi-
niszterek előtt; a miniszterek pedig a
császári akarat előtt tédret-fejet hajta-
nak, elárulják hazájuk érdekeit, s ha
kell, megtagadják tán még az Ur Is-
tent is.

A magyar nép elérkezett ahhoz a
ponthoz, midőn már terheit többé fo-
kozni nem lehet. De a császári akarat a
közös hadügyminiszter útján több kato-
nát és nagyobb katonai terheket akar a
nép vállaira nyomni. Miből viselje és
fizesse a kisarozott nép ez újabb igaz-
ságtalan követeléseket, midőn a nép jö-
vedelme fokozásáról nem gondoskodnak,
hanem az olyan a magyar közgazdaság

ellen irányuló merényletet is, mint a
német vámtarifa szó nélkül eltűrik?

A német vámtarifa nem egyéb, mint
irtóháboru Magyarország gazdasági ter-
ményeinek Németországba való szállí-
tása ellen. Magyarország számtalan mil-
liókra rugó szarvasmarhát, buzát, liszt-
et, árpát s egyéb terményt szállított
Németországba, de most ez a nagy
piacz be fog záródni előttük. Hogy a
német vámtarifa tönkre tehet bennün-
ket, azt a legmagasabb urak nagy baj-
nak nem tartják, sőt ellenkezőleg s vé-
gül ebből is csak Ausztria fogja hasz-
nát látni, mert olcsóbban fogja a mi
terményeinket megkapni.

A nagy gazdasági veszedelem, az el-
lenünk indított irtó hadjárat közelediks
mi ölbe tett kezekkel ülünk, nyakunkba
hagyjuk szakadni a bajt s mert tehe-
tetlenek, gyengének mutatjuk magunkat,
legyürnek bennünket, s végül a saját
gyámoltalanságunk áldozatává leszünk.

A hol ninesen megbízhatóság, vagyis, lapunk kalandja dr. Halász Sándor ural.

Régen volt, körülbelül 11 évvel ezelőtt.
A helybeli függetlenségi párt vezető elemei
elhatározták, hogy kauzsiót adnak össze egy
pártunk érdekeit szolgáló politikai organumra
s a határozatot tett követte, megszületett
lapunk: a Szabadság.

Az új lapnak szerkesztő kellett s a párt
vezető férfainak választása sajnós, dr. Halász
Sándor urra esett. Az új lapot, mint tulaj-
dont be is kellett jegyezni s a párt, tekin-
tettel arra, hogy mint ilyen, jogi személy-
ként nem szerepelhetett, elhatározta, hogy
az új szerkesztőt nevezte meg tulajdonos-
ként.

Hogy ez a megnevezés fictiv természetű
volt, ahhoz kétség nem férhet. Mi bizonyítja

TÁRCZA.

A lányom és a szerelmes levél.

A lányom, a ki nem régen mult tiz esz-
tendő, olykor-olykor, különösen pedig ebéd
és vacsora idején, nem mindennapi kérdé-
seket intéz hozzám, rendszerint váratlanul.
A multkor azt akarta megtudni, hogy Lóri
ha hazavinnék Papagájországba s ott a
többi papagájt francia nyelvre tanítaná, hol
venne olyan jegyzőkönyvet, a melybe azt
írná be, hogy a papagájok hányasra felel-
tek? Azután azt a kérdést vetette föl, hogy
tulajdonképen milyen bátorsága van az ördög-
nek és volna-e mersze ahhoz, hogy az igaz-
gató urat elvigye? A többek között egyszer
azzal a kérdéssel fordult hozzám, hogy
mennyivel kellene nekem több bort innom,
hogy orrom olyan vörös legyen mint az
éjszakai gyorsvonat két nagy szeme.

A mi feleleteimet illeti, azok, azt hiszem,
szintén meglepők és nem mindennapiak,
de bármilyenek is, a lányom kíváncsiságát
kielégítik. Legalább abból, hogy a témát
nem bolygatja, erre következtetek. Különben
egy-egy tárgynál nem időzik hosszasan s
így megtámadásom rendszerint rövid ideig
tart.

Pár héttel ezelőtt, mikor a vacsoránál ül-
tünk, hirtelen letette a kést is, meg a villát
is és felém fordult:

— Apa — szólalt meg — mi a szerel-
mes levél?

Egész őszintén bevallhatom, hogy a szó
szoros értelmében elképedtem, még pedig a fele-
séggemmel együtt, a ki a tenyerét akaratlanul is
összezsacpta. Ahelyett, hogy szokásom szerint
válaszoltam volna, rámeredtem és hosszasan
néztem, miközben némi aggodalom is erőt
vett rajtam, arra gondolván, hogy ej-haj, ez
a leányzó igen korán kezd.

Mielőtt ezt a kérdést intézte volna, hozzám
sokszor eszembe jutott már, hogy egyszer
— persze, én nem fogom tudni mikor —
az ő ideje is elérkezik s érzelmvilága nagy
változáson megy át. Nem egyszer gondoltam
arra, a tettetések, az ámitások ideje be fog
köszönteni és hogy ő is csak olyan lesz,
mint amilyen az anyja, meg a világ minden
leánya volt egyszer, a kezdő virágzás idején.
Szinte számítottam rá, hogy majdan napló-
jegyzetekre, levelekre bukkanunk, miként a
szülők ilyenekre rábukkani szoktak; de mindig
azt hittem, hogy ez az idő még igen messze
van.

Amikor pedig ilyen gondolatok foglalkoz-
tattak, arra határozottam el magam, hogy a
lányom ügyeit sohasem firtatom, nehogy

valamelyik meggondolatlan megrovásom em-
lékébe vésődjék s így azzal tépelődjön, mint
annak idején Bandi tette. Bandi ugyanis
egyszer elém állt és arra kért feleletet, hogy
mi a szerelmi kéjmámor. Akkor Bandit ke-
gyetlenül elővettem és megraktam, ami kész
bolondság volt, mert ahelyett, hogy a kér-
désről megfeledezett volna, hosszú ideig a
szerelmi kéjmámor foglalkoztatta, mint olyan
valami, amivel nagy fájdalmak járnak, révén
a pipaszárnak. Erősen hiszem, hogy még
ma sem felejtette el, ámbátor igen valószínű
hogy véleménye megváltozott.

Emlékezvén hát Bandi esetére, röviden
elintéztem a kérdést:

— A szerelmes levél, lányom, egy igen
nehéz fejezet a francia nyelvtanban a rend-
hagyó igék között. Ha akarsz elővehetjük
a könyvet és mindjárt megtanulhatod.

A felelet határozottan kitűnő volt, mert a
lányom tudni sem akart róla, hogy a kér-
déssel bővebben foglalkozzunk és szintén
nyargalva kutatott más téma után, a mely
a francia nyelvtan előkeresését meggátolja.

Ettől az időtől kezdve gondosan eldugtam
előle minden újságot és minden könyvet,
habár igen jól tudtam, hogy az ilyen óva-
tosság merő ostobaság, mert nem áll hatal-
mában és ha tehetném sem tenném, hogy
az életet is a könyvszekrénybe zárjam.

est világosabban, mint az, hogy a pártvezetőség, mikor nem volt megelégedve a dr. Halász szerkesztői működésével, egyszerűen elvette tőle a szerkesztést és másra bizta. Hogyan egyezhetett ebbe bele dr. Halász ha, a mint ő állítja, csakugyan tulajdonosa a lapnak?

Jöttek utána új szerkesztők: Dr. Németh Imre és dr. Koncz Miklós ügyvédek s legvégül Ruttkay Menyhért. Valamennyi egy-mást követő szerkesztőnek a neve ott szerepelt a lap homlokán, mint kiadó tulajdonosé is. Dr. Halász az állítólagos tulajdonos ezt a bitorlást egészen mostanáig tűrte, pedig tudott róla, hisz alig pár éve távozott el városunkból. Miért tűrte el, ha csakugyan az övé volt a lap?

De ne beszéljünk erről többet, hisz dr. Halász ur éppen úgy tisztában van a maga tettének a tisztességes vagy nem tisztességes voltával, miként e sorok írója, s miként a városban mindenki. Azok a közismert nevek, kik a kauceiót a lap számára biztosították egyen-egyen is jóval nagyobb erkölcsi súlyt képviselnek, mint dr. Halász ur. Ha tehát arról lehet szó, hogy egy Bizony Ákos, Mikuleczky István, dr. Kovács Lajos stb. stb. állítanak-é valótlanosságot, avagy dr. Halász, akkor azt hiszem, ebben a városban a tényállás fölött senki sem kételkedhetik.

Dr. Halász tehát ott Fiumében tudja isten meddig, nyugodtan hallgatta volna „Tenger mormolását”, ha a szerkesztőségünkben beállott legújabb változás közbe nem jön. Ekkor azonban a két szék között pad alá csücsült Ruttkay Menyhértnek is az az ötlete támadt, hogy a Szabadság tulajdonjogát a maga számára megkaparítja. Abban a hitben, hogy övé a tulajdonjog, be akarta tiltani lapunkat, szóval: „belénk akarta fojtani a hangot!” Az alispáni hivatalban azonban arról győződött meg, hogy: „se neki nem, se nekünk nem füttyöl a madárka, hanem” — Halász Sándornak. A laphomlokot Ruttkay, az alispánnál meg Halász volt tulajdonosként bejegyezve.

Nosza hamar, levelet irt hát Halásznak, kit a levél éppen kedves ábrándjai közt zavart meg, a mint sohajaival az Amerika felé elinduló hajókat követte. Mert az ő vágyainak eldorádója Amerika. Dr. Halász isten tudja miért, állandóan neheztelt az egész Miskolcra. Ebben a városban önmagát kivéve, majdnem minden embert folytonyalázott és gyűlölt. Most tehát így gondolkozott: jól van, ütök rajtatok egyet, átruházom a fictiv tulajdonjogot az ellenlábasotokra. És úgy tön, a miként tervezte; tényleg átruházta táviratilag a tulajdonjogot Ruttkayra.

Azonban időközben feltámadott benne az őt annyira jellemző merkantilista szellem és gyakorlati fölfogás s elhatározta, hogy a Ruttkaynak ingyenbe átengedett tulajdonjogot visszavonja s a pártnak eladja, pénzért értékesíti. Irt tehát az alispánnak, hogy a Ruttkaynak adott meghatalmazását visszavonja s egy időben ezzel dr. Kürcz Jakab akkori szerkesztővel tudatja, hogy a lapját (!!) a pártnak elég nagylelkű 4000 koronáért átengedni s ha szerény ohajtását teljesíteni nem lesznek hajlandók, az esetben lépéseket tesz az alispáni hivatalnál a lap beszüntetésére.

Csak ekkor ébredett tudatára a párt, hogy háta mögött a buzgó volt szerkesztők részéről milyen cselvetések folynak megint. A tulajdonjog visszaszerzésére tehát haladéktalanul megtették a lépéseket. Köztudomásu, hogy az alispáni elutasító határozat után, a f. hó 8-án tartott közigazgatási gyűléshez a tulajdonjog kérdése meg lett felebbezve. A közigazgatási bizottság belekapaszkodva az alakiségbe, a fellebbezést elvetette, s dr. Halásznak adott igazat, a lap alapító és fenntartó bizottság ellenében. Eddig a komédia!

Dr. Halász Sándor ur eljárásáról fölöslegesnek tartjuk bármit mondani. Egyszerűen rábizzuk az olvasóra, hogy formáljon magának ítéletet az ilyen tettek fölött. A párt azonban semmi esetre sem hagyja ennyiben

a dolgot és további lépéseket tesz a tulajdonjog visszaszerzésére. Legyenek tehát nyugodtak lapársaink, a „Szabadság” mint ők jóakaratulag kürtölték, nem fog megszűnni, legfőbb ideiglenesen, míg a tulajdonjog kérdése véglegesen eldül, címet cserél. Lapunkat nem fenyegeti sem a Bóra, sem a Sirokkó, sem a forró eső vis alámosásától nem félünk. Az elhamarkodott kárörvendezés tehát ezuttal teljesen kárbaveszett.

Eunyit tartottunk szükségesnek közölni olvasóinkkal a forgalomba hozott mendedmondákkal szemben.

Az egymás iránt való köteleességek a közegészségügyben.*

Tudós és népszerű előadások, ha a helyes mérték meg van bennük, hasznosak lehetnek, de a közegészségügy igazi művelése nem az ilyen előadások tartásából és hallgatásából áll.

Csak ott, a hol a helyes tanok az életbe mennek át, ott lesz azoknak igazi értéke.

A közegészségügy előmozdítása nem egyes, erre külön hivatott embereknek feladata, hanem mindeniké s nem csupán külön; intézmények létesítéséből áll, hanem minden cselekedetünk, minden mozdulatunk összefüggésben van azzal.

Minden pillanatban vagy szolgáljuk azt, vagy ha ezt tenni elmulasztjuk, vétkezünk ellene.

A közegészségtannak sok könyvben megirt tudománya abban fut össze, hogy minden ember védje meg a maga egészségét, ügyelve arra, hogy ne ártson a másénak.

Maga védje meg a magáét. A saját akarata és közreműködése nélkül, mások ezt meg nem tehetik helyette.

A társadalomnak kötelessége, hogy azokat, a kik ezt elmulasztják, erre reá vezesse. Azokat, akik azért nem tudják megvédeni az egészségüket, mert nem tudják, hogy ezt miként tehetik helyesen, tanítás; azokat, a kiknek módjuk nincs arra, hogy egészséges életmódot folytassanak, segítség által. A harmadik módszernek, a kényszerítésnek sokkal kisebb szerep jut. Mert hiába akarunk

* Dr. Farkas Jenő munkából.

Elvégre azt, hogy mi a szerelem és mi a szerelmes levél, ugyis megtanulja, a mint mindenki megtanulja, a ki él.

Bármiként is cselekedtem azonban, az az egy bizonyos, hogy néhány hónapig a lányom kérdései ismét a régi mederben mozogtak s a szerelmes levelet nem érintették. De egyszer azután mégis csak újból szóba került a dolog.

— Apa — szólalt meg a lányom — rózsaszínű papirosra muszáj írni a szerelmes levelet?

A kérdés most már nem lepett meg, mert arra, hogy ehhez hasonló kérdezősködés történik, félig-meddig el is készültem, megnyugvást találva abban, hogy a mig tőlem kér felvilágosítást, addig semmi baj sincs. Az igazi baj csak akkor kezdődik, ha hallgat.

— Hát ki mondja, hogy rózsaszínű papirosra kell írni? — kérdeztem tőle abban a reményben, hogy egyet-mást mégis csak megtudok.

— Nem mondá senki, csak én gondoltam.

— Mi az ördög? Hát miért gondolkozolte erről.

Ahelyett, hogy a részletekbe bocsátkozott volna, hirtelen fölugrott, a zongorához ment és feladatát kezdte tanulni, mint minden olyan esetben, a melyben bizonyos magya-

rázatok nem voltak inyére. Ilyenkor inkább tanult, mint felelt.

E jelenet után a szerelmes levelek dolgában megint szünet következett, ám ez nem sokáig tartott, noha azt szerettem volna, hogy évekig tartson. A lányom ugyanis egy este hosszasan rám nézett és szemrehányással illetett.

— Apa — szól hozzám — te engem a multkor elámitottál.

— Én? Már mint én? És mivel?

— Azt monadt, hogy a szerelmes levél igen nehéz feladat a francia nyelvtanban és hogy a renghagyó igéknél tanulják. Ugye, ezt monadtad?

Az első perczen arra gondoltam, hogy letagadom és ráadásul számtani feladatokat intézek hozzá, hogy e tárgyról a figyelmét eltereljem. De azután meggondoltam a dolgot s úgy okoskodtam, hogy biz én nem tanitom hazudni a lányomat. Így hát őszinte vallomást tettem.

— Persze, hogy azt mondtam.

— Engedj meg, apa, de attól félek, hogy nem egészen jól monadtad.

— Elvégre nem lehetetlen, mert én sem tudok mindent. Miután pedig úgy látszik, hogy tévedtem, hát talán szives leszel megmagyarázni, hogy mi az a szerelmes levél?

E rövid párbeszéd alatt a feleségem ide-

gesen kezdett mozogni, a minek következtében a lányom bölcs óvatossággal hátrább tolt a székét, gondolom azért is, hogy anyjának kezeügyében ne legyen s így ama csapások egyikét, a melyek emberi kézből erednek, kellően elkerülje. Mikor pedig elég biztonságban érezte magát, a felelethez fogott.

— A szerelmes levél olyan levél, amelyet a lányok a fiukhoz irnak, amelyben égi boldogságért esedeznek s amelyet így végeznek: „Képeddel alszom el, képeddel ébredek.”

A feleségem talán a régi emlékek hatása alatt, nagyot sóhajtott, én pedig úgy kezdtem vélekedni, hogy a kisasszony a körülményekhez képest elég jól van informálva, ha mindjárt a régi iskola alapján is, na mert hát a „képeddel alszom el, képeddel ébredek”-et a nagyapáink és nagyanyáink hangoztatták az ilyen levelekben.

— Bravó! — kiáltottam azután kissé rekedtes hangon. — És más nincs benne?

— De van. A leány, aki egy fiuhoz szerelmes levelet ír, légyottért is esedezik, mert ha légyottot nem kap akkor szíve fájdalmával együtt a kék Duna hullámai közé temetkezik.

— Nagyszerű! Erről még sohasem hallottam. Igazán érdekes!

— Engem is igen érdekelt, ámbár azt,

valakit olyanra kényszeríteni, a mihez a kellő tudása hiányzik, vagy a mire nincs módja.

Ennek a felismerése adja meg a közegészségügytan újabb fejlődésének legkiemelkedőbb jellegét. A rendőri intézkedések mindinkább háttérbe szorulnak az ismeretterjesztés és a segítség mögött.

A régi közegészségügyet bizonyos kegyetlenség jellemezte, a mainak a lényegét a humanizmus képezi.

A középkorban a pestis ellen való védekezésben az első intézkedés mindig az volt, hogy: az idegen koldusokat ki kell utasítani.

Az alsóbb néposztály szegénysége és műveletlensége alkalmas tenyésztő talajt szolgáltatott a fertőző betegségek minden nemének, s mert ezen nem tudtak, részben nem is akartak segíteni, brutális intézkedésekkel próbálták ezt pótolni.

Békésmezőben a múlt században, a ki a vesztézarát átlépte, azt bárki szabadon le lehetett. S így volt ez mindenütt. A rémület nem ismert embert, emberhez fűződő köteleket.

A közegészségtan mai tanítása szerint a járványok ellen való védekezésnek ennél az embertelen módjánál sikeresebb az, a mely nem akkor kezd intézkedni, a mikor a járvány már fenyeget, hanem folytonos munkával orvosolja azokat a bajokat, a melyek magukra hagyatva, a járványok útját előkészíteni alkalmasak.

A történelmi fejlődés egyes phasisai nem egyszerre vannak a föld minden részén. A mi nagy utazó honfittársunk. Bíró Lajos Uj-Guineában olyan emberek között jár, a kikre nézve még a történelem meg nem kezdődött. Ott még a praehistorikus kor folyik.

Nyilván Ázsia nagy területein az ó-kori ember, ó kori társadalom él tovább.

De még Európában sem végződött be mindenütt a középkor. Vagy legalább nem mindenikre nézve és a középkori hygieniát — fájdalom — nem csak könyvekből tanulmányozhatni.

Hogy a fertőző betegségek kérdésénél maradjunk, vannak még ma is, a kik azt hiszik, hogy az azok ellen való védekezésnek olyan módja is lehet, a mely szigorú paragrafusokban rendel el a fertőző betegségek kiirtását, de meghagyja érintetlenül a lakosság nagy részének nyomoruságos lakásai és táplálkozási viszonyait.

Paragrafusok a diphtheria ellen s azokban fertőtlenítés, elkülönítés s az ég tudja mi, a papíron — és az ország legazdagabb uradalmában is 3—4 család a bérlakok egy szobájában.

Nem orvos, egy kiváló katolikus pap irta nekem a következőket:

„A mostani béreslakásokra rá lehet mondani, hogy valódi angyalcsináló helyek, mert a mint kiűt valami járvány a gyermekek között, az végig szedi őket, az ártatlan kisdedeket. Szívem mindig elszorul, ha egy majorból jelentik az első diphtheritis, kanyaró, vörheny vagy más járványos bajban elhalt gyermeket.“

UJDONSÁGOK.

— **Személyi hírek.** Tarnay Gyula dr. alispán és Szentpáli István dr. polgármester Budapestről hazaérkeztek.

— **Fillérbál.** A miskolci ev. ref. filléregylet tájára, mely hihetőleg legfényesebb mulatsága lesz az idei farsangnak, — mint értesülünk — az előkészületek már nagyban folynak. A rendezőség, mely száznál több tagból áll, mindent elkövet, hogy a jótékony-célú bál minél teljesebb erkölcsi és anyagi eredménnyel járjon. Garancziát nyújt erre a bálbizottság fényes névsora, mely Borsod és a szomszédos vármegyék köz- és társadalmi életének színejavából van összeválogatva és a következő tagokból áll:

Védnökök: Báró Vay Elemér Borsodvármegye főispánja, Kun Bertalan tiszáninneni ev. ref. egyházkerület püspöke, főrendiházi tag, Konja Sándor cs. és kir. altábornagy, hadosztályparancsnok, Szemere Miklós cs. és kir. kamarás, országgy. képviselő, özv. Patay Gyuláné elnök, özv. Sissáry Gyuláné alelnök.

Lady patronesssek: Bárczay Sándorné, Bárczay Zoltánné, Bulyovszky Gusztávné, Csavrák Lászlóné, Csoma Istvánné, Csoma Józsefné, Dadányi Sándorné, Dókus Gyuláné, Dókus Lászlóné, Gencsy Albertné, özv. Gencsy Béláné, Gencsy Sámuelné, Görgey Lászlóné, özv. dr. Grósz Józsefné, Kállay Zoltánné, Kóczán Miklósné, Konja Sándorné, h. Lichtenstein Lászlóné, Markó Lászlóné, Meczner

* Hát a miskolci barlanglakásokra mit mondott volna ez a pap (?)

Gyuláné, Melczér Lászlóné, Pilsy Nándorné, Radvánszky Györgyné, Szentiványi Lászlóné, Szepessy Zsigmondné, Ujházy Kálmánné, Vécsey Oláh Miklósné, Viczmándy Ödönné, Vitéz Viktorné.

Diszelnökök: Arnóthfalvy István m. kir. honvédezeres, Beniczky Aladár cs. és kir. kamarás, Brezovay László orsz. gyűl. képviselő, Bulyovszky Gusztáv kir. ügyész, Dadányi Sándor cs. és kir. huszárőrnagy sz. k., Dókus Gyula cs. és kir. kamarás, alispán, Gencsy Albert földbirtokos, Görgey László m. kir. áll. v. üzletvezető, lovag Henicke Richárd cs. és kir. huszár-ezeres, Horváth Lajos főrendiházi tag, Jungwirth Ede cs. és kir. tüzér-alezredes, Lengyel Manó m. kir. honvéd-alezredes, Lévy József nyug. alispán, id. Lossonczy István kir. járásbíró, Meczner Gyula földbirtokos, Melczér László cs. és kir. kamarás, lovag Nachodsky István cs. és kir. vezérőrnagy, Ortway Miksa curiai bíró, kir. törvényszéki elnök, lovag Polák Frigyes cs. és kir. ezredes, Potoczky Dezső földbirtokos, Radvánszky György orsz. gyűl. képviselő, Ragályi Béla orsz. gyűl. képviselő, dr. Szentpáli István Miskolc polgármestere, dr. Tarnai Gyula alispán, Vukadinovics Ráfael cs. és kir. tüzér-őrnagy.

Bálbizottsági elnökök: Dr. Bárczay Lajos, Bárczay László, báró Beaulieu Marcónnay Lajos, Bottlik István, Coffin Géza, Donner Rezső, Gróber Károly, Gyürke Dezső, dr. Haller József gróf, Hilbi Haller Ödön, Hersey Balint, Huber-Penig Károly, Kafka Jenő, Kóczán György, Lichtenstein Lura, Máriássy Tivadar, dr. Prihradny Miklós, Pukács Alfréd, Répászky Béla, dr. Ruzinkó Zsigmond, Szabó Ernő, dr. Szabó József, dr. Szepessy Orbán, dr. Szöllőssi Mór.

És 107 rendező.

A bál a korona szálló összes termeiben f. hó 31-én szombaton tartatik meg. A meghívók szétküldését csütörtökön kezdte meg a rendező bizottság. A bál a jelzett napon este 9 órakor kezdődik. Belépő díj Személyenként 3 kor., család-jegy 10 korona, karzat-jegy 5 kor.

— **Uj tankönyv.** Lélektan és gondolkodástan cím alatt új tankönyv jelent meg Simon Gábor főgimnáziumi tanár tollából. Lapunk hasábjain már közöltünk két érdekes fejezetet mutatványul az új műből, mely bővebb ismertetés nélkül is élénken tanuskodik a mű érdekessége felől. A mű tankönyv.

hogy mi a légyott, nem tudom. Tudod te apa?

— Gyermekkoromban emlékezem, hogy ettem, de most már nem emlékszem, hogy mint csinálják.

— Zsirban sütik, mint a palacsintát — szólalt meg a feleségem, aki a lányomhoz megint közelébb igyekezett térközni, valószínűleg azért, hogy a különös meglepetések számát szaporítsa.

Hogy pedig a társalgásban idáig értünk, kissé komolyabb hangba csaptam át s a lányomtól ezt kérdeztem:

— De hát, kicsikém, honnan tudod te mindezeket?

— Honnan? Az iskolából.

— Micsoda? Az iskolából? Hát ott a lányok ilyen dolgokról beszélnek.

— Ugyan, apa, mit gondolsz. A lányok nem szóltak semmit. A tanár ur beszélt.

A válasza bizonyos mohósággal várakoztam s így előre hajoltam, aminek az volt a következménye, hogy a felelet után a székben hátradőltem s ha nem csalódom, igen álmélkodó képeket vágtam, még pedig a feleségemmel együtt, aki a meglepetésszerzésről egyszerre lemondott, mert hát az asztalon nagy óvatosan előretolt tenyerét hirtelen visszarántotta, közben Jézus Máriáról emlékezve meg.

Némi kis szünet után, hogy magamhoz tértem, a részletek után tudakozódtam, amelyek a lányomat végleg rehabilitálták s amelyek a következőkben foglalhatók össze.

Az egyik leány, aki már harmadszor ismételte az iskolát s aki legalább is négy esztendővel volt öregebb a többinél, a padok között egy levelet veszített el. Ezt a levelet az egyik növendék megtalálta s a tanár urnak nyújtotta át. A professzor ur, hogy a levelet átolvasta, rendkívül fölboszankodott s arra határozta el magát, hogy a szerelmes levelet író szerelmes leányt a paedagógia szabályai szerint megleckézteti még pedig az egész iskola előtt. Kihívta hát a padból és maga elé állította. Akkor azután ilyenén módon kezdett beszélni hozzá:

— Ugy? Tehát leveleket írunk? ahelyett, hogy a feladatokat igyekeznénk megcsinálni. Szerelmes leveleket fabrikálunk? Szerelmes leveleket írsz rózsaszín papíron? Valóságos szerelmes-levelet? Hát nincs neked más dolgod, mint szerelmes levelet írni egy fiúnak, a kihez semmi közöd, s a ki épen úgy szekundásan uszik, mint te uszol? Hallatlan! Hihetetlen! Ki hitte volna, hogy egy fiúhoz firkálsz szerelmes levelet és abban égi boldogságot esedezel. Te, te haszontalan! Hát azt kell írnod ahhoz a kamaszhoz, hogy: „Képeddel alszom el,

képeddel ébredek?“ És mindezek után még légyottot is mersz kérni. Légyottot? Hát te kérsz légyottot és azzal fenyegetődzöl, hogy ha légyottot, — ha, ha, ha, légyottot — nem kapsz akkor szived fájdalommal együtt a kék Duna hullámai közé temetkezel. No, hát majd adok én neked szerelmes levelet is, égi boldogságot is, légyottot is, meg kék Dunát is, meg olyan kamaszt is, a kinek képével alszol el és képével ébredsz. Mars a helyedre!

... Ami pedig a lányomat illeti, a ki a tanár ur leckéztető szavait a többi növendékekkel együtt igen nagy figyelemmel hallgatta végig, annak másnap a feleségem káposztás palacsintát csinált, tulságosan megborsózza és megpárikazza, úgy, hogy megenni nem lehetett. Mikor pedig ezt a káposztás palacsintát elébe tálták, azt mondtam neki:

— Ime a légyott, mit gyermekkoromban ettem.

A hölgyike mohón kapott utána, de bizony egy falat sem ment le a torkán s ama nézetének adott kifejezést, hogy a világon az a legnagyobb bolondság, ha egy leány egy fiútól légyottot kér és ha ezért még meg is szegényittek az egész osztály előtt. X

nek készült ugyan, azonban a tárgy érdekessége, a tartalom gazdagsága és az előadás meglepő világosságja alkalmassá teszik arra, hogy bármely, intelligens olvasó élvezettel és tanulsággal lapozgassa. A munka izléses és szép kiállítása Szelényi és Társa könyvnyomdáját dicséri.

— **Kereskedelmi és iparkamarai választások.** A választások f. hó 20-án fognak megejtetni. A választásra vonatkozólag a kereskedelmi miniszter úgy határozott, hogy minden gazdasági ág a 16—16 rendes tagon kívül 8—8 póttagot választ. A kereskedők a választás érdekében f. hó 18-án délután értekezletet tartanak.

— **A miskolci takarékpénztár.** Dr. Csáthy Szabó István nevezett intézet vezérigazgatója megrendült egészségi állapotára való tekintettel az évek óta viselt állásáról lemondott. Helyette az igazgatóság *Lichtenstein* László íg. tagot kérte föl a vezérigazgatói teendőket ellátására.

— **Uj gyógyszerár.** A m. kir. belügyminiszter Borsóvármegye közgyűlése felterjesztése folytán Nemes-Bikk község gyógytár engedélyezése iránti kérelmének helyt adott. A gyógytár felállítására nevezett helységben *Molnár Ernő* okl. gyógyszerész nyerte el a jogot.

— **Dalestély.** A miskolci polgári dalegylet február hó 7-én táncmulatsággal egybekötött dalestélyt rendez a Korona-szálló disztermében. Beléptidij személyenként 2 K családijegy 4 K. Kezdeté 8 órákor.

— **Tánc vigalom.** A miskolci ipartestület a létesítendő iparos kör és iparos menház javára 1903. évi február hó 7-én a Korona-szálloda disztermében zártkörű táncvigalmat rendez. Belépő-dij. Személy-jegy 2 K. Családijegy (3 személy) 4 K, Karzat 1 K. Kezdeté este 8 órákor.

— **A mező csáthi vasút ügye.** Lapunk legutóbbi számában hirt adtunk arról, hogy *Szentpáli* István dr. polgármester küldöttségét vezetett Budapestre a mező-csáthi vasút ügyében, most ezen hírünket azzal egészítjük ki, hogy ugy *Lány* Lajos kereskedelmi miniszter, mint *Lukács* László p. ü. miniszter a küldöttséget igen szívélyesen fogadta, s megígérte, hogy a mező-csáthi — nyékládházi vasút kiépítése érdekében eljárni fognak.

— **Anyakönyvi kinevezés** *Grünbaum* Sámuel bánhorváthi segédjegyzőt anyakönyvvezető helyettesé a bánhorváthi *Reichman* Bertalan körjegyzőt pedig az abauj torna megyei semsei kerületbe anyakönyvvezetővé a m. kir. belügyminiszter kinevezte.

— **Városi közgyűlés.** A legközelebbi városi képviselői közgyűlés január hó 20. napján tartatik.

— **Lónyai Elemér haragszik.** A *Lónyai* Elemér gróf és nejeről terjesztett hírek humbugnak bizonyultak. *Lónyai* táviratilag kereste meg budapesti és bécsi jogiképviselőit, hogy a koholmány gaz szerzője kipuhatólása iránt kellően intézkedjenek. *Lónyai* gróf és neje több hírlapíró előtt kijelentették, hogy magánéletükre vonatkozó híresztelések minden alapot nélkülöznek.

— **A Kassai közigazgatási tanfolyam új igazgatója.** *Ferdinandy* Gyula t. b. főjegyzőt a belügyminiszter a Kassai közigazgatási tanfolyam helyettes igazgatójává nevezte ki.

— **Erzsébet fogadalmi templom.** A fő és szék városban építendő „Erzsébet” örökimádság templom javára a mindszenti róm. kath. templomban f. hó 17 re kitűzött hangverseny, mint értesülünk bizonytalan időre halasztott.

— **Halálozások.** *Spitz* Mór kereskedő dr. *Serédi* Jenő a „Borsod Miskolci Hírlap” szerkesztőjének atyja f. hó 11-én este váratlanul elhunyt. — *Puskás* József dr. keresztes-nyárádi orvos mint értesülünk Budapestben, hol idegbaját gyógykezelte tegnap hirtelen meghalt. Holttestét családja Keresztes-Nyárádon helyezi örök nyugalomra.

— **Bába tanfolyam.** A miskolci „Erzsébet” kórházban a IX. szülésznői tanfolyam f. évi márczius hó 3-án veendi kezdetét.

— **Gyermekgyilkos anya.** Szörnyű bűnre vetemedett *Burhardt* Berta egy kassai virág-árus leány. Szerelmi viszonyából folyólag hétfőn reggel egy gyermeknek adott életet. A bukott nő, hogy szégyenét elrejtse az újszülöttet a szalmazsákba dugta, hol a kis ártatlan megfulladt. A gonosz anya tette soká titok nem maradhatott, a meyben még az nap letartóztatták a gyermekölő anyát.

Rövid használat után nélkülözhetetlen.

Igen alkalmas utazásoknál.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva.

Bizonyítvány kelt Bécsben, 1897. jul. 3-án.

Kalodont.

nélkülözhetetlen

fogtisztító-szer.

Elsőrangú higiénikusok elismerik, hogy egészségünk fenntartásánál nem nélkülözhető a fogak és a szájüreg gondos ápolása. Nevezetesen gyomorbetegségek hátrithatók el ez által. Ennél legsikeresebbnek bizonyul a „Kalodont”, mely az antiszeptikus hatást a fogaknál szükséges mechanikus tisztítással kitűnően egyesíti.

x Nősülés czéljából egy 33 éves ev. ref vallású gyermektelen özvegy ember 6000 korona készpénz vagyonnal, ismeretségét óhajítja egy idősebb leány, esetleg egy 30—36 éves gyermektelen özvegy asszonynak, kinek szintén 2000—3000 korona vagyona van. *Írásbeli* ajánlatok lehetőleg arcképpel a lapok kiadóhivatalába küldendők.

Dunky fivérek

cs. és kir. udvari fényképészeknél

Miskolcz, Városháztér 20.

művészi kivitelű

fényképek készülnek.

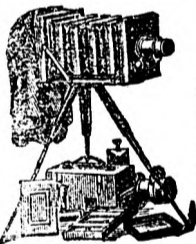
Minden nap este 6 óráig.

(Ha sötét van, műfénnyel.)

Műkedvelők részére friss

vegyszerek és száraz leme-

zek kaphatók.

A legjobb gyártmányú

Rumburgi és

Creász vásznak

jutányos árban

Árvai Soma divatüzletében

Széchenyi-utca 50.

x Csak február 10 ig tart a végeladás az üzlet feloszlása miatt levélpapírok, képeskönyvek, díszművek, üzleti könyvek, tenták, imakönyvek, regények, névjegyek stb. bámulatos olcsón, sőt féláron alul is eladatnak. *Kardos* József könyv- és papírkereskedése (Márházban).

x Carnevál. Legszébb Szénásy bál különlegességek *Árvai Soma* divat-üzletében Széchenyi-utca 50. szám alatt megtekinthetők, mely ujdonságok a divat és jóízű terén a legmértékesebbek az idej farsangra.

Irodalom és művészet.

Színház.

A doktor ur. *Molnár* Ferencz bohózata került színre f. hó 13-án. *G. Miklósy* Ilonát legelőször kell említenünk. *Sárány* szerepét sikerülten adta. Egy jó vérű pesti asszonyt alakított, a ki érti, hogy kell az udvarlók-kal bánni. Minden mozdulatán, minden mondatán meglátszott, hogy művésznő.

Baracs Rózsy (Lenke) Valóságos szöveglovag, ambíciója szóról-szóra betanulni szerepét, csak züllött nő helyett consequenter bukott nőt mondott. Ez azonban mit sem vont le szép játékából, — gyermekies arcáról leritt a naivság, mit szerepe megkövetelt.

Halmay Kornélia (Marosyné), *Cs. Erdei* Boriska (szobaleány) elég jól játszottak.

Deéry Béla (Dr. *Sárány*) sikerülten kreálta az ügyvédet, bár szerepe igen nehéz volt. *Virágh* Ferencz (Puzsér), *Rajz* (Csató.) *Bogyó* (Cseresnyés) játékkukkal emelték a darabot.

Szép Galathea — *Parasztbecsület.* Mascagni örök szép operáját a *Paraszt* becsületet adták f. hó 14-én szerdán. Valljuk be őszintén, — nem reméltük azt, a mit tényleg láttunk, hallottunk. Vidéki színpadon operát előadni nagyon nehéz. A közönség ezt tudja. Annál kellemesebben voltak meglepve ez előadással, a nyert eredmény arra vall, hogy sokat fáradoztak a szereplők a siker érdekében. Azon körülmény, hogy a színpad között a templomi actus orgona részletét *Lányi* Ernő zenedei igazgató játszotta dicsérendő törekvést jelent, mit méltányolni erkölcsi kötelesség.

Áttérve a szereplő személyekre, ezt *Pálffy* Ninával kell bevezetnünk, ki *Santuzza* szerepében sokat nőtt a közönség szemében, a mit *Pálffy* Nina producált, azt messze vidéki színpadon is alig leljük. Hangja tiszta csengő, — olykor varázshatású volt.

Cseőregh Jenő (Turiddu) neki a szerepben nagy es és nehéz munkát kellett kifejtene, úgy látszik ez a tudat ösztönözte és inspirálta. Hangja szép érczesen csengett.

Horváth Kálmán (Alfó), igen jól játszott, hangja is úgy szólván uralta a többi.

Haller Irma (Lola) kicsiny szerepében is érvényesült. Igaz, hogy a piczi dal, a mit ő elénekelt, talán a legszebb részlete az egésznek. *Erdei* Boris (Lucia). Egyike azon művésznőknek akik igen nagy súlyt fektetnek előadásukra, meglátszik, hogy tördök játékával, szép igyekezetet tanusított.

Az operát *Galathea* előzte meg. *Pálffy* Nina (*Galathea*) jól volt diszponálva, mint mitologiai szobor remek látványt nyújtott.

Ügyes volt *Tábori* is (*Ganimedes*). *Cseőregh* (*Pygmaelon*) szerepében derekasan megállotta helyét. *Hetényi* (*Mydas*) pompás volt, már a darab elején igen jól hatott a közönségre.

*Ma szombat*on: *Dolovai* nából leánya került színre. Az előadás igen érdekesnek ígérkezik, amennyiben *Rajz* Ödönnek ez jubiláris előadása. Reméljük, hogy a közönség *Rajz* iránt érzett teljes sympathiájának kifejezést fog adni s az előadás látogatott lesz.

Közgazdaság.

Gyümölcsfák hernyózása.

(A polgármester ur figyelmébe ajánlva.)
(Folytatás)

Ilyen körülmények között aztán ne csodáljuk, ha a kártékony hernyók szaporodása lépést tart a mi népünk madárirtási szenvedélyével.

Ugy tudom, sok erős hive van városunkban az önálló vámterületnek. Magam is az vagyok; de azzal a vámmal, melyet a hernyók szednek a mi gyümölcsfáinkról, sehogy se vagyok kibékülve.

Tegyük csak egy kis számítást, mondjuk, hogy van itt Miskolcz belterületén 10 ezer gyümölcsfa. Ha a kártékony rovarok el nem pusztítanak ezeket a termését, — számítsunk keveset, — mindenik adna egy forint ára termést. Olyan kevés pénz-e ez nekünk, a melylyel törődni nem érdemes? Maga az igénytelen Bódi szilva is elkél mindenütt, a hol gyermekek vannak; a Zöld ringlót, Kajszi barackot, Besztercei szilvát pedig mindig drága pénzen lehet értékesíteni a piacunkon. Miért engedjük tehát egy kevés lustaságért ezeket át a hernyók pusztításának?

Ha egyetlen helységben ekkora kárt lehetnek a hernyók, mennyi akkor a kár egy egész ország területén? Sajnos, hogy az a híres erély a magyar közigazgatás részéről, nem egyformán érvényesül a törvények végrehajtásában. Elvégre, ha az adót, török szakad fel lehet hajszolni, az adózó képességet emelő törvények erőszakolását sem kellene teljesen mellőzni.

Népünknek most télen semmi dolga nem akad, gyümölcsfái pedig telve vannak hernyófészkekkel. A pókháló fonalakkal az ágakra erősített száraz leveleknek, vagyis hernyófészkeknek ezreit himbálja a szél a fákon, bármelyik kertbe tekintünk is. A szőlők közt most sincs semmi baj; a városi fák mint tavaly, telve vannak hernyófészkekkel. Ha a tömördek hernyó a jövő tavasz folyamán pillangóvá felüvededik, ha megint fehérlik a sok Pieris crategi pillangótól az egész város: akkor ezek már találnak itt levelet melyre tojásaikat lerakják. — Kiröpülnek tehát a szőlők közé és a szomszéd falvakba s ott is elterjesztik tovább a veszedelmet. Sajnos, hogy egy intelligens város lakossága nem csak jó példát nem ad a vidéknek, de egyenesen ez zudítja nyakára a veszedelmet.

Én azonban városunk polgármesterét ismerve, azt a reményt táplálom, hogy mielőbb rendeletet bocsát ki a hernyófészkek irtására, sőt módot talál arra is, hogy a rendelet ne maradjon a papíron, hanem fogadata legyen. Különben kár lesz a nyomda-festékért.

Szelid, meleg téli napok járnak. Fogjon hozzá minden gyümölcsfa tulajdonos a hernyófészkek irtásához. A leszedett fészkeket ne dobja földre, mert onnan jövő tavaszra a kikelt hernyók biztosan vissza másznak a fára, következésképp kárba veszett a gazda egész fáradsága. Tűzre kell azokat dobni, hogy süljenek meg ott. Márczius közepéig mindenki végezze el a hernyózást, mert ezen túl, meleg időben a hernyók a napról-napra sütkérezni az ágakra kimász-

nak, következésképp üres fészkek leszedésével tölti a hanyag gazda az idejét.

A galagonya hernyó fészkeknek pusztítása alkalmával figyeljük meg a *gyűrűs hernyó* tojásait is az ágon. Könnyű ezeket a gyűrű alakban lerakott tojásokat *felismerni*, de apróságuk miatt nehéz észrevenni. A hol rájuk találunk, vágjuk le ágastól és dobjuk az ágot a tűzbe. Ezeknek az irtásához később lombfakadás után is hozzá kell látni; akkor majd elmondom, hogy lehet gyorsan és biztosan a kikelt gyűrűshernyókat elpusztítani.

Még csak azt jegyzem meg, hogy a galagonya pillangó fészkeinek a régi kampós ollóval való szedése hosszadalmas és fáradságos mivelet. E helyett ajánlom a Bethlenfalvi István ur eljárását, ki póznára illesztett égő kanócczal a hernyófészkeket a bennők lévő hernyókkal együtt, a fán elégeti.

(Vége.)

Nyilvános köszönet és nyugtázás.

A miskolczi rk. nőegylet által az 1902. december 7-én rendezett karácsonyi vásárból befolyt:

Jegyekből 727.20 K
Különböző sátorokból 1839.85 „
Felülfizetésből 576.55 „

Összes bevétel: 3143.60 K

Kiadás: 1403.14 „

Tiszta jövedelem: 1740.46 „

Felülfizetéssel hozzájárultak a következők:

Báró Vay Elemér 40 kor. Özv. Patay Gyuláné 20 kor. Horváth Gyözőné, Szele Gábor, özv. Kun Kálmáné, Foltin János, Geóde Tasziló, Radvány István, dr. Rác György, Reidinger Béla 10—10 kor. Horváth Valéria, dr. Markó Lászlóné, dr. Kun József, dr. Frenkel Bertalan, Gröber Károly, Bartányi Gyula, dr. Singer Henrik, dr. Resofszi Emil, dr. Sidlauer Arminne, Melszer Lászlóné, Ortway Miksa, dr. Glancz Gyula, dr. Gencsi Samu, Stein (Emőd), Bársony János, Strazsek János, Petró József 880 fillér. Dr. Glósz Károly 840 fillér. Pallaghy Béláné 6 korona. Silbiger József, Koós Soma, Rétai Kálmán 560 fillér. Szaffka Pál 5 kor., Farkas Ákos, Bernstein Antal 4 kor. 20 fill., Vay Lajosné 4 kor., Kiss László, Silbiger Armin, dr. Kazai Mór, Weinberger Gézáné, özv. Köleseyné, Lányi Henrikné, Boros Mihályné, Trum Mártonné 3 kor. 80 fillér, Szvetlik Mátyásné 3 kor. 60 fillér, Terhes Lajosné 2 kor. 40 fillér. Dr. Zelenka Lajos 2 korona. Regula János, dr. Halász Endre, Szabó József, Rósenfeld Pál, Kerekes Miklós, dr. Hebrony József, Schmid Edéné, Paikó Endréné, Szinay István, Fényes Izabella 1 korona 80 fillér. Gottvald Sámuelné 1 kor. 60 fill. Pfliegler Ferencz, Terhes Lajos, Kiss Lajos 1 korona 20 fillér. Szepessy Gyuláné, Tóth Pál, Dancs Gyula 1 korona. Irányi Béláné, Kun József, dr. Szentpáli István, Kolba Miksa, özv. Kiss Endréné, X. Y., dr. Zubriczky Dénes, Balczár N. Ebergényi K. H. 60 fillér. Greutner Antalné, Marchup Ferencz, Strazsek József, dr. Greuter Antal, Szentmiklósy Kálmán, Mitschik János, Tóth Pál, Lányi Ernő. Kisszelyné, Tóth Mariska. Névszerint nem jegyezhető felülfizetőktől: 29 kor. 95 fillér.

Kézimunkákkal, bazártárgyakkal és festményekkel: Arnóthfalvy Stefke, Ambrózy Ilona és Teréz, Belházy Lujza, Csorba Ilona, Franyeczky Jolán, Alexy Olga, Fűrész Ilona, Farkas Mariska, Gröber Olga, Haller nővérek, Kozma Edith, Kedves Margit és Stefi, Kisházy Marcsa, Klein Ágostonné, Kiss Ida, Krizsanovszky Józsefné, Kolba Jolánka, Kiss Erzsébet, Iványi Béláné, Máday Mariska, Hnilitshka Marcsika, Novák Kornél, Pontos nővérek, Plank nővérek, Raizinger Jolán, Strazsek Jánosné, Strazsek Józsefné, dr.

Szánthó Bertalanné, Somogyi Helén, Szedoglovics Irén, Székely Mariska, Sártory Patonnella, Stancz Jánosné, Stein Lajosné, Takács nővérek, Hradil Vincze, Egy ismeretlen, Vincze Sándorné, Tóbiás Istvánné, Petignac Ferenczné.

Étel — italneműekkel: Bernstein Antalné, Berkovecz Józsefné, Blazsejovszky Viktória, Csorba Endréné, Csont Lajosné, Dunki Kálmáné, Edelényi Arpadné, Fáy Kálmáné, Fischer Károlyné (Szikszó), Greuter Antalné, Greuter Józsefné, dr. Greuter Antalné, Grenyó Bertalanné, gr. Hunyady Lászlóné (Szikszó), dr. Hebrony Józsefné, Harangi Irénke, Hesz Jenőné, Hesz Miklósné, Juhász József, Jármay Józsefné, Kónya Sándorné, Komáromy Gyuláné, Kiszely Bertalanné, Kazay Lászlóné, Krizsanovszky Józsefué, Kolarics Jánosné, Kiss Gabriella, Kolba Károlyné, Klígl Róbertné, Kiss Erzsébet, Liptai Ignáczné, Lovich Barna, Lileszka Jánosné, Mahr Pálné, Meyer Jánosné, Nagy Miklós, Orczy Gyuláné, Patzauer Samu, Pontos Istvánné, Plank Sándorné, Petró Józsefné, Pollák Ferdinándné, Rác Jenőné, Rábel Albert, Strazsek Jánosné, dr. Szántó Bertalanné, Szinay Istvánné, Szombathy Jánosné, Stancz Jánosné, Szaffka Pálné, Schei Pálné, dr. Tarnay Gyuláné, Térnay Antalné, Virág Jánosné, Vass Imréné, Weidlich Pál, Soldos Istvánné, Zborovszki Sándorné, dr. Zakariás Jánosné, Klein Ágostonné.

A fenti beszámolás után pedig mindazoknak őszinte köszönetet mondom, kiknek részük van a sikerben. Köszönetem első sorban illeti a rendező bizottság tagjait, kik nagy ügyességgel pihenést nem ismerő buzgalommal segédkeztek a rendezés felelősségteljes munkájában. Hálás köszönetemet fogadják valamennyien, kik bármi csekélységgel is igyekeztek a vásár sikerét előmozdítani.

Önzetlenségüknek jutalmát találják abban az édes tudatban, hogy ajándékaik, avagy közreműködésük által elért anyagi eredmény lehetővé tette azt, hogy egyletünk ez idén is 230 szegény gyermeket ruházott fel vallás-különbőség nélkül és 96 özvegyet láthat el a tél folyamán havi segélylyel. Ez a siker azonban buzdításul szolgáljon nekünk, hogy a jövőben is együtt munkálkodva a közjóért, továbbra is támogassuk a szegény gyermekeket és segíthessük az elhagyott és elaggott özvegyeket. Az érdeklődésre és közös munkálkodásra egyletünk minden tagját kéri

Dr. Tarnay Gyuláné,
elnök.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol és kéziratokat vissza nem ad.

F. L-nek Helyben. A krocki francia származású szó, apró csemegét, nyálánkságot jelent eredetileg. Az újságírók a krocki kifejezést olyan apróságokra alkalmazzák, hol boldondó álarz alatt igazságokat, okos dolgokat, szellemesen találnak fel a közönségnek. Czelja tehát az igazság, eszköze a humor, a tréfa.

Ilyen értelemben pl. a világ legszellemesebb krocki írója lehetett volna a Leár király boldondja, aki ezukorporban hatalmas mázsás igazságokat adott be környezetének. Bár az illetők maguk is nevetnek rajta, de azért lehetetlen, hogy a humor alatt rejlő igazság a velőjükbe is be ne hasson.

A jó krocki megírásához tehát a boldondó s álarz mögé rejtőzködő okos és szellemes foj a legfőbb kellék: *de a csörög sapka egymagára koránt sem elég.* Ki tehát okosság és szellemesség híjával krocki írásába fog, abban a közönség nem láthat mást, mint a mit az illető önmagából, mert bőven telik, hiven adhat, t. i. a — *boldondót.* Látja, ezért nem sikerül némely hírlapíró kollegának a krocki írás.

Olyan emberek, kik az anyatejtől rugtak be, a krocki írásra nem alkalmas médiumok.

Nap	Óra	Perce
Ejjele	12	20
	12	30
	1	20
	1	50
	3	—
Delelőtt		
	6	0
	6	30
	6	1
	7	2
	7	5
	9	1
	9	2
	9	3
	10	4
Délután		
	12	2
	12	4
	1	1
	1	3
	2	3
	3	3
	5	5
Este		
	6	2
	7	4
	8	5
	10	—

VASUTI MENETREND

Érvényes október hó 1-től.

A vonatok érkezése Miskolcra.

A vonatok indulása Miskolcra.

Nap-szaka	Óra	Perc	A vonat neve	Honnan?
Éjjele	12	20	sz. v.	Kassa
	12	30	sz. v.	Ujhely
	1	26	sz. v.	Budapest
	1	58	sz. v.	Kassa
Dél előtt	3	—	sz. v.	Budapest
	6	05	v. v.	Budapest
	6	32	T. sz. v.	Forró-Encs
	6	12	T. sz. v.	Szerencs
	7	25	T. sz. v.	Bánréve güm. p. u.
	7	59	v. v.	Torna güm. p. u.
	9	16	sz. v.	Bánréve, Dobsina
	9	25	gy. v.	Ujhely
	9	31	gy. v.	Kassa
	10	43	gy. v.	Budapest
Délután	12	27	sz. v.	Debrecen
	12	40	sz. v.	Budapest
	1	32	sz. v.	Fülek güm. p. u.
	1	18	sz. v.	Budapest
	2	56	sz. v.	Ujhely
	3	16	sz. v.	Kassa
	5	42	gy. v.	Kassa
	5	52	gy. v.	Ujhely
Este	6	20	gy. v.	Budapest
	7	43	v. v.	Torna güm. p. u.
	8	51	thv. sz.	F.-Abonyból (új vonat)
	10	16	sz. v.	Fülek güm. p. u.

Nap-szaka	Óra	Perc	A vonat neve	Hová
Éjjele	1	—	sz. v.	Budapest
	12	15	sz. v.	Kassa
	12	42	sz. v.	Budapest
	3	24	sz. v.	Ujhely, Debrecen
	3	37	sz. v.	Bánréve güm. p. u.
Dél előtt	3	45	sz. v.	Kassa
	7	23	thv. sz.	F.-Abony (új vonat)
	6	29	v. v.	Torna güm. p. u.
	6	46	sz. v.	Fülek
	9	38	gy. v.	Budapest
	11	06	sz. v.	Fülek güm. p. u.
Délután	10	55	gy. v.	Ujhely
	11	02	gy. v.	Kassa
	12	45	v. v.	Budapest
	1	02	sz. v.	Kassa
	1	37	v. v.	Torna güm. p. u.
	1	54	sz. v.	Ujhely
	3	11	sz. v.	Budapest
	3	26	sz. v.	Fülek güm. p. u.
Este	3	31	sz. v.	Budapest
	3	53	sz. v.	Debrecen
	6	02	gy. v.	Budapest
	6	30	gy. v.	Ujhely
6	37	gy. v.	Kassa	
6	57	sz. v.	Fülek güm. p. u.	

Nézzük mi van itt! Itt a téli szezon!

— Nézd barátom, mily olcsó egy öltő férfi ruha-tisztítás. Ezelőtt 2 frt 50 kr. volt, most 1 frt 30 kr. 1 nadrág ezelőtt 60 kr., most 40 és 50 kr. 1 kabát 70 és 60 kr. finom levasalással. 1 öltő női ruha 1 frt 30 és 1 frt 50 kr., és az előnye, hogy a ruhát nem kell széjjel bontani.

— Ez igazán nagyszerű! Minden varrás meg van kimélve. És meddig tart ez az olcsóság Pajtáskám?

— **December 15-től márczius 15-ig.**

De még meg sem néztük, melyik gyárosnál.

GIRET BÉLA

gőzerőre berendezett mű-selyemfestő- és vegyészeti tisztítónál, Rákóczy-u. 3. Miskolcson.

Hirdetések

a „Szabadság részére”

jutányos áron felvételnek a kiadóhivatalban.

Széchenyi-utca 34.

Kitűnő

sertéshizlaló szer;

kiváló hizlaló szer.

Takarmánypótlék minden háziállat részére: ló, bika, ökör, tehén, boronyu, birka, sertés, kecske és szamárral, kutya, liba, kacska és minden fajtájú tyúk részére.

1/2 kilós csomag 1 korona.

4 próbacsomag franko 4 kor.

Hizlaló szer gyár

BÉCS

IX/2. Bleichergasse 6.

Raktár Miskolcson

Dr. Resofszky Emil gyógyszerésznél

és Schwartz Edénél.

Turul

czipők

a legjobbak!

Kaphatók

dus választékban, legjobb kivitelben, minden fajban és

== a legolcsóbb gyári árban ==

a temesvári

„Turul” czipőgyár részv.-társ.

raktárában

Helyben: Széchenyi-u. 39.
Seper-épület.

Magyar gyártmány!

MEGNYILT

az orosházi

házi kenyérsütöde!

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a már Magyarország több nagy városában általunk felállított sütődék mintái szerint, **helyben**

orosházi házi kenyérsütödét

állítottunk fel.

Hirneves házi kenyérünket, a mely az 1899. évi élelmezési kiállításon, a legnagyobb díjjal, nagy arany éremmel, a pálmával kitüntettetett, **kizárólag orosházi asszonyokkal készítettjük.**

Az orosházi házi kenyérnek még az a megbeesülhetetlen előnye van, hogy tisztán kezelődik, a miről a n. é. hölgyközönség személyesen meggyőződhetik.

Szives pártfogást kér, kiváló tisztelettel

Orosházi Gémes-féle házi kenyérsütöde.

Sütöde: **Vay-ut II. sz.**

Főelárnsítás: **Széchenyi-utca 65. sz.** Silbiger Ármin
Telefon. posztókereskedésével szemben. Telefon.

Emeletes háznak és pinczének eladása.

Néhai **Thern Jakab** hagyatékához tartozó emeletes új ház (Miskolcson, Urak-utca 5. sz.) és lakható házzal kettős pincze (Nagy-Avason, közép sor 598. sz. alatt) a miskolczi kir. törvényszéknek, mint telekkönyvi hatóságnak 1902. október 2-ikán 13236. sz. a. kiadott végzése és hirdetménye szerint

f. évi január hó 20-ik napján délelőtti 9 órakor a kir. törvényszék árverelő helyiségében fog elárvereztetni.

Kikiáltási ár, melyen alól nem fognak eladatni: az emeletes háznál 65700 korona és a pinczénél 1200 korona.

Árverezni szándékozó tartozik a becsár 10%-át a megbízott kezéhez előre lefizetni.

Az árverés közelebbi feltételei Miskolcson, a kir. telekkönyvi hatóságnál, Miskolcson a városházánál, **Diósgyőr, Szirma, Zsolca s Csaba** községek elöljáróságánál, ugyszintén a végrendeleti végrehajtónál (**Hunyady-utca 8. az egyházi irodában**) megtudhatók

Ügynökök

kerestetnek magas jutalék mellett a 24 év óta fennálló s 6-szor kitüntetett **Klemt C.** ablak-redőny-gyárban. **Braunau J. B.**

Csak referenciákkal ellátott ajánlatok vétetnek figyelembe

Csak azon készítményeim valódiak, melyek védjeggyel vannak ellátva.

RÁCZ JENŐ gyógyszerésznél

MISKOLCZON,

„AZ ARANY SZARVASHOZ” címzett gyógyszerertárában

kaphatók 15 év óta közkedveltségnek örvendő alatt elősorolt saját készítményei:

- Iris virágarczenőcs.** Számos hölgy áldja jó hatását — szeplő és májfolt ellen, arcz- és kézbőrnek selyempuhaságot ad, teljesen ártalmatlan szer, az arczot a redőktől késő korig megóvjá, egy tégely 1 kor. Hozzá Iris balsam szappan, 1 db. ára 70 fill. Hozzá Vénus arczpor, fehér, rózsás és cróm színekben, 1 kis doboz 90 fill., nagy 1 kor. 60 fill.
- Pyrethro Salicyl szájjessentia** néhány cseppel egyszeri szájjöblögető vízbe, kellemes szájjíz kölesönöz, a fogak romlását gátolja és a fogínyt erősíti, — 1 kis üveg 70 fillér. — 1 nagy üveg ára 1 korona 20 fillér. Hozzá (Pyrethro) növény foppor, mely a fogakat desinfiálja és fehérre takarítja. — Oly esetekben, hol ezen szájszereimet nem használták és fogfájás van, ajánlatik a kitűnő jó hatású (Pyrethro) sveiczi fogcsepp. 1 üveg ára 50 fillér.
- Hajerősítő (balsam) essentia.** Dr. Hebra híres bécsi egyetem tanár előírása szerint készítő a hajhullást és fejbőrropasodást megátolja, valamint egyéb fejbőrbetegségtől megóv és kellemes illatánál fogva szivesen alkalmaztatik. 1 üveg ára 1 korona 20 fillér.
- Rácz Jenő keleti „Balsam bajuszpedrője”,** soha meg nem meg nem avasodó, zsirmentes balsamokból készítő, igen kellemes illatu, minden bajuszszinhez alkalmazható. 1 kis doboz ára 30 fillér. 1 nagy doboz 50 fillér.
- Cannabin** (tyukszem balsam), biztos hatású és legkényelmesebben alkalmazható szer a tyukszemek és bőrkeményedések és sömörök kiirtására. 1 üveg ára 70 fillér.

Forgalomban van és közmegelegedéssel használják a

Lábizzadás ellen Salicyl Dermassant port. 1 doboz ára 1 korona.
Szőrvesztőnek Depillatoriumot. 1 üveg 1 korona.
Rüh (rühátka ellen) Naphtol kenőcs. 1 kis tégely 1 korona, — nagy 3 korona.
Köszvény ellen I—II. számú Tengeri köszvény olaj, 1 üveg ára 1 K.

Migrain, főfájás, nátha ellen bedörzsölő és szagoló szer, Jasmin aether 1 üveg 80 fillér.
Fagyás ellen Északi dr. Kepes fagykenőcs. 1 tégely 1 korona.
Hajfestésre Orientin, 2 üveg 3 korona. Világosabb színre 1 üveg 2 korona.

Ugy az elősorolt, mint egyéb készítményeimhez utasítás mellékelve van; kívánatra részletes árjegyzék utasításokkal megküldetik **Csak azon készítmények valódiak, melyek fenti védjeggyel vannak ellátva.** A drága külföldi hasonozereket, ugy mennyiségileg, mint minőségileg és olesőségükkel fölülmulják; ugy, hogy általános házi szerek gyánánt legjobban alkalmazhatók.

Főraktár: Budapest **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerertára, Király-utca 12. szám.

Rendelési czim: **Rácz Jenő** gyógyszerész Miskolcson.